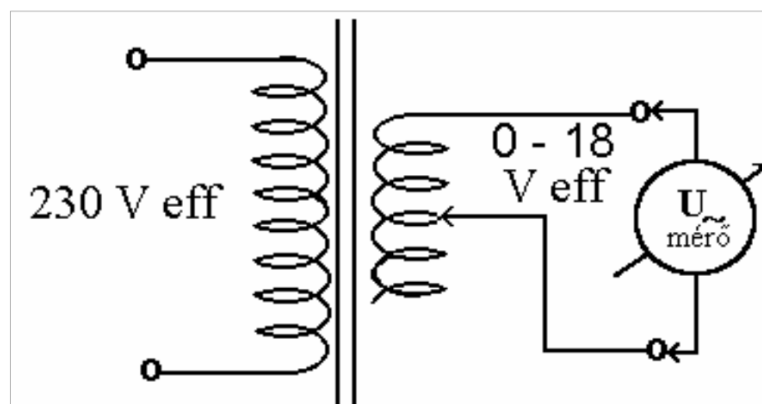

Egyenáramú tápegységek

A leírás megtalálható a </v/courses/fizlab1.public/tapegys.pdf> dokumentumban.

1.1. feladat: Váltakozó feszültség effektív értékének mérése - 6 pont

A mérőhelyen adott egy szabályozható toroid transzformátor, amelynek szekunder tekercsének menetszámát a transzformátor tetején található fehér tekerő segítségével lehet szabályozni.

A tekerő forgatásával keresse meg a minimálisan és maximálisan beállítható feszültséget, amelyeknek az effektív értékét multiméter (DVM) AC állásában mérheti. Valamint mérje meg az amplitúdó maximumát oszcilloszkóppal, a csúcsfeszültséget U_0 .

Becsülje meg a mérés hibáját is!

- Effektív feszültség:
  - $U_{\text{eff}}^{\text{min}} = \dots \pm \dots$
  - $U_{\text{eff}}^{\text{max}} = \dots \pm \dots$
- Csúcsfeszültség:
  - $U_0^{\text{min}} = \dots \pm \dots$
  - $U_0^{\text{max}} = \dots \pm \dots$

Határozza meg a csúcsfeszültség és az effektív feszültség arányát, $\frac{U_0}{U_{\text{eff}}}$ -t!

In [ ]:

Adja meg szinuszos jel esetén ugyanezt az elméleti arányt, és vesse össze tapasztalataival!

In [ ]:

In [ ]:

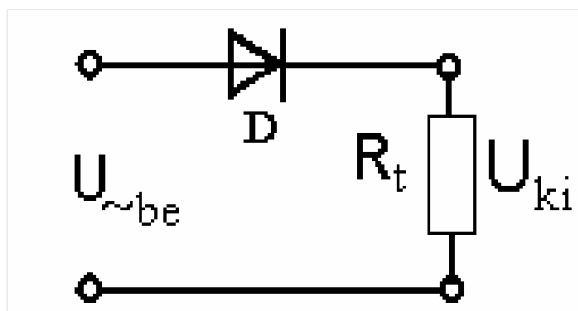
1.2. feladat: Váltakozó feszültség periódusideje - 3 pont

Olvassa le az oszcilloszkóp segítségével a transzformátor kemenetén a feszültség periódus idejét!

- Periódus idő:
  - $T = \dots \pm \dots$
- Frekvencia:
  - $f = \dots \pm \dots$

2.1. feladat: Egyutas egyeirányító - 8 pont

Vizsgálja meg az egyszerű egyutas egyenirányító kapcsolást!

A multiméter segítségével állítsa be a transzormátoron a bemenő váltófeszültséget $U_{\text{eff}} = 6V$ -a! A kapcsolásban használjon $R_t = 500\Omega$ terhelő ellenállást!

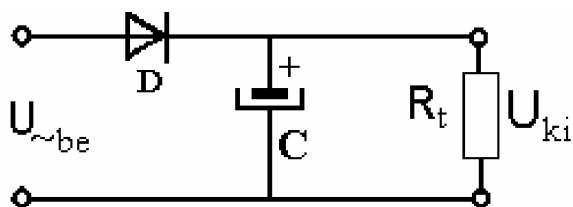
Az oszcilloszkópot DC állásban mérje meg a terhelésen a jelalakot, rögzítse, töltsse fel és csatolja a jegyzőkönyvhöz. Pár szóban írja le tapasztalatait! Miben tér el az egyszerű szinuszos jeltől (Maximum, jelalak, stb.)?

oszcillogram 2.1. feladathoz

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

2.2. Szűrőkondenzátor hatása - 12 pont

Az előző áramkört egészítse ki egy kondenzátorral, amelynek kapacitása legalább $C = 470\mu F$. Ügyeljen az elektrolit kondenzátor helyes polaritására! Cserélje le a terhelést változtatható ellenállásra! A mellékelt potenciométer leágazása a 100Ω és 1100Ω tartományban állítható.

Adjon a bemenetre $U_{\text{eff}} = 6V$ -ot!

A terhelés függvényében, legalább 8 különböző értéknél érje meg a kimenő egyenfeszültséget a DVM segítségével!

R_t	U_{ki}
[Ω]	[V]
]	]
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

Mérés közben vizsgálja a jelalakot oszcilloszkóp segítségével. Közepes terhelés mellett rögzítse a jelalakot, töltsse fel és csatolja a jegyzőkönyvhöz. Pár szóban írja le tapasztalatait! Miben különbözik az előző feladat jeléhez képest?

oszcillogram 2.2. feladathoz

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

Közepes terhelés mellett vizsgálja meg a szűrőkondenzátor hatását! Válasszon az eredeti kapacitás nagyságrendileg tizedével megegyező kisebb kondenzátort, és ügyelve a polaritásra cserélje le az alkatrészt.

Készítsen oszcillogrammot, írja le a tapasztalatait!

oszcillogram 2.2. feladathoz

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

2.4. feladat: Hullámosság mérése - 4 pont

Mindkét a korábbi mérésben használt kondenzátor mellett mérje meg az $R_t = 500\Omega$ terhelésen mért feszültség hullámosságát (δU , amit a jel maximuma és minimuma között mérünk.)!

C	$U_{\text{eff}}^{\text{ki}}$	δU	brumm
$[\mu F]$	$[V]$	$[V]$	$[\%]$
[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
...	...	...	...
...	...	...	...

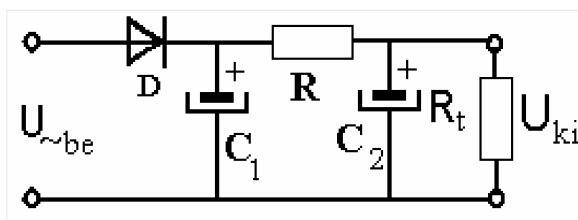
In [ ]:

Írja le tapasztalatait!

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

2.5.1. feladat: RC aluláteresztő szűrő - 4 pont

Az előző kapcsolást bővítse ki egy RC szűrővel! Az alkatrészek legyenek rendre $R = 22\Omega$, $C_1 = 100\mu F$ és $C_2 = 47\mu F$.

Közepes nagyságú $R_t = 500\Omega$ terhelést választva mérje meg a kimenőfeszültséget!

$$U_{\text{ki}} = \dots \pm \dots \dots$$

Rögzítse az oszcillogrammot úgy, hogy az 1-es csatornán a bemenőjelet, a 2-esen a kimenő jelet nézze! Így időben fázishelyes ábrát kap.

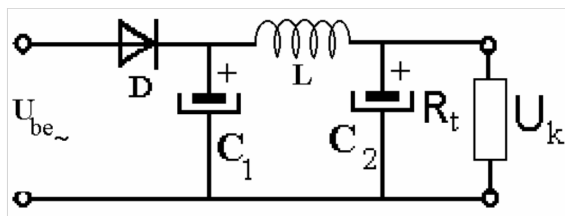
oszcillogram 2.5.1. feladathoz

Fogalmazza meg, miben különbözik az előző feladat jelalakjához képest a mostani?

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

2.5.2. feladat: LC aluláteresztő szűrő - 6 pont

Az előző kapcsolás ellenállását cserélje le inductivitásra, vasmagos tekercsre!

Végezze el a 2.5.1. feladat méréseit ezen a kapcsoláson is!

$$U_{ki} = \dots \pm \dots$$

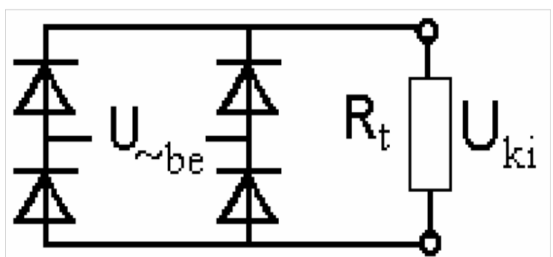
oscillogram 2.5.1. feladathoz

Írja le a tapasztalatait!

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

3. feladat: Graetz kapcsolás - 6 pont

Állítson össze egy kétutas egyenirányítót, az ún. Graetz áramkört. Tegyen a terhelő ellenállással párhuzamosan egy $C = 100\mu F$ kondenzátort. (Az ábra ezt nem jelöli!)

Legyen a bemenő feszültség $U_{eff} = 6V$ a terhelés $R_t = 500\Omega$.

Ábrázolja a kimenő jelalakokat a C kondenzátor nélkül majd a C kondenzátort beépítve!

oscillogram 3. feladathoz kondi nélkül

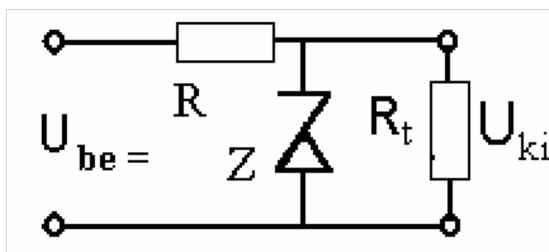
oscillogram 3. feladathoz kondival

Írja le tapasztalatait!

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

4.1. feladat: Zener stabilizáló - 8 pont

Vizsgálja meg a Zener diódás kapcsolás feszültségstabilizáló hatását. Az egyenfeszültséget az előbb összeállított Graetz-kapcsolásból vesszük kondenzátoros szűréssel, $C = 100\mu F$, a diódát Zener-módban (záró irányban) használjuk. Legyen $R = 220\Omega$.

A bemenetre állítson be $U_{be} = 10V$ feszültséget a Graetz-kapcsolásból. A mérés során R_t terhelésnek állítson be a potencióméter segítségével különböző értéket!

Ábrázolja a kimenetet legalább 8 különböző terhelő ellenállás érték mellett.

R_t	U_{ki}
[Ω	[V
]	]
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

In [ ]:

Írja le a tapasztalatait!

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

Becsülje meg a Zener dióda zárófeszültségét!

Type *Markdown* and LaTeX: α^2

4.2. feladat: Bemenő feszültség függés vizsgálata - 6 pont

A következő mérésben a terhelő ellenállás értékét állítsuk be a maximális 1100Ω értékre és vizsgáljuk meg, hogyan változik a kimenő feszültség miközben a bemenő feszültségértéket változtatjuk!

Mérje meg az U_{ki} értékét az U_{be} legalább 8 különböző értékénél, ahol U_{be} értékét a Graetz-kapcsolás végén mérje.

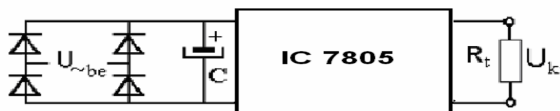
U_{be}	U_{ki}
[V	[V
]	]
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

Készítsen ábrát a mérési adatokból!

In [ ]:

5. feladat: IC7805-ös feszültségstabilizátor - 8 pont

Építse be a kondenzátoros egyenirányító Graetz kapcsolás után a 7805-ös integrált áramkörös kapcsolást az alábbi ábra alapján.

Állítsa be bemenő feszültséget úgy, hogy a stabilizátor bemenetén $12V$ egyenfeszültséget kapjon! Mekkora a kimeneten mérhető feszültség?

$$U_{ki} = \dots \pm \dots$$

Vizsgálja meg a kimentő feszültséget az R_t terhelés függvényében. Számolja ki az egyes terhelésértékekhez tartozó kimenő áramot! Próbáljon sűrűn mérni a töréspont környékén, azaz, ahol az áramkorlátozás működni kezd!

R_t	U_{ki}	I_{ki}
[Ω]	[V]	[mA]
]	]	]
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...

Készítse el a grafikont, és állapítsa meg, hogy mekkora $I_{\max}$ áram esetén illetve mekkora R_t terhelés mellett kezd csökkenni a kimeneti feszültség.

In [ ]:

- $I_{ki}^{\max} = \dots \pm \dots$
- $R_t = \dots \pm \dots$

In [ ]: